

Natuurorganisaties leggen crimineel netwerk in illegale wildlife handel in Nederland en EU bloot

Amsterdam, 26-02-2024

Criminelen gebruiken ons land om op grote schaal verboden handel te drijven in traditionele Chinese medicijnen (TCM) waarin bedreigde dieren en planten zijn verwerkt. Dat komt naar voren uit een onderzoek dat werd overgedragen aan de NVWA. Volgens de bevindingen van deze onderzoekers is Nederland een doorvoerland voor lichaamsdelen van bedreigde dieren zoals de pangolin (schubdier) en neushoorn. Op basis van deze informatie heeft het NVWA-IOD een strafrechtelijk onderzoek ingesteld en [een Zuid-Hollander aangehouden](#). Het onderzoek loopt nog.

Illegale handel in wilde dieren is een zeer lucratieve en groeiende¹ vorm van georganiseerde misdaad. Toch blijft deze vorm van criminaliteit veelal onderbelicht. Dit was de reden voor Bears in Mind, IUCN NL, stichting SPOTS en Earth League International (ELI) om onderzoek te doen naar deze illegale handel in Nederland en de EU. De focus van het onderzoek lag op de handel in bedreigde diersoorten die gebruikt worden als ingrediënt voor traditionele Chinese medicijnen (TCM). Een specifiek gedeelte van TCM gebruikt lichaamsdelen van bedreigde wilde dieren als ingrediënt. Door die vraag komen verschillende bedreigde diersoorten onder nog meer onder druk te staan. De bekendste voorbeelden daarvan zijn de neushoorn, het schubdier en de tijger.

Nederland spil in handel illegale ingrediënten voor TCM

Het onderzoek werd uitgevoerd door internationale wildlife crime specialisten van ELI die het onderzoek uitvoerde in opdracht van eerdergenoemde natuurorganisaties. ELI is een internationale autoriteit in het doen van onderzoek naar de criminele netwerken achter de illegale handel in wildlife. ELI onderzocht de criminele netwerken achter de handel in illegale ingrediënten voor TCM gedurende 2022 en analyseerde de modus operandi, transportmethodes en routes van de handelaars. Deze analyse is vervolgens gedeeld met de NVWA, waarna zij op basis daarvan het strafrechtelijk onderzoek opende.

Uit het door ELI verrichtte onderzoek, komt naar voren dat Nederland een belangrijke doorvoer, - alsook bestemmingsmarkt is voor TCM-producten die ingrediënten bevatten van bedreigde diersoorten waarin niet gehandeld mag worden en daarom illegaal zijn. Het Nederlandse criminele netwerk dat uit het onderzoek van ELI naar voren kwam, wordt door ELI ervan verdacht deze uit China te hebben geïmporteerd, de materialen te hebben gebruikt om illegale TCM-producten te maken en deze vervolgens binnen Nederland en andere EU-landen te hebben gedistribueerd. Deze illegale TCM-producten bevatten volgens ELI verboden ingrediënten zoals schubben van het schubdier. De illegale TCM-producten worden volgens ELI hierbij vaak samen met legale producten vervoerd, zodat het voor opsporingsdiensten moeilijker is om ze te identificeren. Uit het onderzoek van ELI kwam verder naar voren dat dit criminele netwerk eveneens betrokken zou zijn bij andere vormen van zware criminaliteit zoals het witwassen van geld en drugshandel.

Neem wildlife crime serieus

De natuurorganisaties hopen dat door hun onderzoek en de aanhouding door de NVWA bij de Nederlandse autoriteiten en de politiek duidelijk wordt dat de illegale handel in dieren serieus genomen moet worden. "Uit het onderzoek komt naar voren dat er achter de handel in illegale handel in dieren grootschalige, internationale criminele netwerken schuilgaan die zich ook bezighouden met andere zware criminaliteit. Nederland kan een belangrijke rol spelen bij het bestrijden van wildlife crime en het oprollen van deze criminele netwerken. Nederland is met zijn

¹ <https://www.thegef.org/what-we-do/topics/illegal-wildlife-trade>

doorvoerroutes zoals Schiphol en de Rotterdamse haven een belangrijke schakel in de illegale handel”, aldus een expert van IUCN NL.

Actie van de politiek is noodzakelijk

Volgens de vier organisaties is het van het grootste belang dat de politiek meer gaat inzetten op structurele aandacht voor wildlife criminaliteit. Daarbij is ook specifieke aandacht nodig voor de rol die TCM speelt binnen deze vorm van misdaad. “Wij doen een dringende oproep aan de politiek om meer middelen beschikbaar te stellen, zowel mankracht als financiële middelen. Ook een bewustwordingscampagne is noodzakelijk. Veel TCM-producten worden online besteld. Vaak zijn consumenten zich niet bewust van de mogelijke illegale ingrediënten die in hun product verwerkt zijn”, aldus Ingrid Vermeulen van Bears in Mind.

Belt and Road Initiative

Uit ELL’s onderzoek kwam naar voren dat de illegale producten per trein worden geëxporteerd naar de EU vanuit China. Deze treinroute is onderdeel van het zogenaamde *Belt and Road Initiative* van China dat overal ter wereld nieuwe infrastructuur aanlegt, waaronder ook treinverbindingen. De Belt and Road Initiative is een ontwikkelingsstrategie van China waarbij het land handelsnetwerken aanlegt over de hele wereld. Door de aanleg van infrastructuren in landen met grote biodiversiteit, wordt ook de illegale handel in bedreigde dieren makkelijker.

Deze illegale handel leidt niet alleen tot een afname van de biodiversiteit en het nog verder onder druk zetten van al bedreigde diersoorten, maar ook tot zoönotische risico’s. “De COVID-19 pandemie met wereldwijd meer dan drie miljoen doden en miljardenschade aan economieën, is zeer waarschijnlijk begonnen door de illegale handel in dieren,” aldus Simone Eckhardt van stichting SPOTS. “Het is daarom van essentieel belang dat Nederland zich uitspreekt tegen het gebruik van wilde, bedreigde dieren in TCM. Daarnaast is een wereldwijde aanpak van groot belang waarbij de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) een essentiële rol te spelen heeft.”

Voor meer informatie:

Ingrid Vermeulen, Bears in Mind (06 15087597)

Simone Eckhardt, stichting SPOTS (06 40947232)

IUCN NL

Aanvullende informatie

Traditionele Chinese medicijnen (TCM)

Uit diverse rapportages blijkt dat een aanzienlijk deel van de illegale handel in wilde bedreigde dieren gedreven wordt door de vraag die er is vanuit traditionele Chinese medicijnen (TCM). Hoewel slechts een klein percentage van TCM gebruik maakt van deze dierlijke ingrediënten, zorgt het er wel voor dat specifieke diersoorten nog verder onder druk komen te staan. Schubben van schubdieren, hoorn van neushoorns en lichaamsdelen van de tijger worden nog steeds op grote schaal illegaal verhandeld ondanks dat deze diersoorten ernstig bedreigd zijn. Inmiddels wordt er uitgeweken naar andere diersoorten ter vervanging. Zo is de tijger van oudsher een dier dat geliefd is binnen een specifiek gedeelte van TCM. Doordat dit dier in het wild haast niet meer voorkomt en daarom zeer lastig te bejagen is, wordt nu uitgeweken naar andere katachtigen. Luipaarden, leeuwen, sneeuwluipaarden en jaguars worden met regelmaat aangetroffen als ingrediënten in TCM-producten.

Over Bears in Mind

Stichting Bears in Mind zet haar expertise en financiële middelen in voor de bescherming van beren (en hun leefgebied) in het wild, en beren in gevangenschap. Bears in Mind initieert en ondersteunt projecten wereldwijd en werkt samen met overheden, lokale organisaties en universiteiten aan projecten op het gebied van natuurbescherming, welzijn, educatie & voorlichting waarbij een of meerder beersoorten centraal staan. Onder de bescherming van het leefgebied van de beer (bruine beer, lippenbeer, brilbeer, honingbeer, Aziatische zwarte beer, Amerikaanse zwarte beer, ijsbeer) vallen ook andere diersoorten die hetzelfde leefgebied delen.

<https://www.bearsinmind.org/>

Over IUCN NL

IUCN NL is de Nederlandse tak van de internationale unie voor natuurbescherming IUCN, 's werelds grootste unie voor natuurbescherming. IUCN verenigt de ervaring, kennis en netwerk van meer dan 1.400 overheden, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en ruim 15.000 experts. IUCN NL vormt het Nederlands Nationaal Comité, oftewel het platform van de Nederlandse lid organisaties van IUCN. Ons doel is de natuur veiligstellen als basis voor al het leven op aarde. Daarbij besteden we bijzondere aandacht aan gebieden met een hoge natuurwaarde en bijzondere biodiversiteit die onder druk staan, én aan de mensen die van die natuur afhankelijk zijn. Het stropen van bedreigde dieren heeft grote gevolgen. Niet alleen voor het dier in kwestie en diens nakomelingen, maar voor hele ecosystemen en voor de mensen die afhankelijk zijn van deze ecosystemen. Daarom werkt IUCN NL aan de bestrijding van wildlife crime.

<https://www.iucn.nl/>

Over SPOTS

Stichting SPOTS is een organisatie die zich vanuit Nederland inzet voor de bescherming van wilde katachtigen zoals cheeta (jachtluipaard), leeuw en luipaard. Alle drie deze dieren worden met uitsterven bedreigd. Afname van leefgebied en het conflict dat hierdoor ontstaat met mensen, zijn de belangrijkste bedreigingen die zorgen voor snel afnemende aantallen dieren. Een opkomende bedreiging is illegale handel - een belangrijke drijver van deze handel is TCM. Zo is van oudsher de tijger een dier die geliefd is binnen een specifiek gedeelte van TCM. Doordat dit dier praktisch is uitgestorven, wordt nu uitgeweken naar andere katachtigen. Luipaarden, leeuwen, sneeuwuipaarden en jaguars worden met regelmaat aangetroffen als ingrediënten in TCM-producten. Dit zijn allemaal dieren die al onder ernstige druk staan en dreigen uit te sterven.

<https://stichtingspots.nl/>

Over Earth League International

Als pioniers in het gebruik van professionele inlichtingen om milieucriminaliteit te bestrijden, is Earth League International (ELI) een Amerikaanse non-profitorganisatie die al meer dan tien jaar op alle continenten actief is. ELI opereert vaak achter de schermen en werkt samen met topprofessionals op verschillende gebieden, waaronder inlichtingen, onderzoek, analyse, mondiale inlichtingen, technologie, natuurbehoud en media. Deze samenwerking heeft geleid tot het ontstaan van een unieke organisatie die de bereidheid en het vermogen heeft om milieu-/wildlife criminaliteit op het hoogste niveau te bestrijden. ELI is gespecialiseerd in het identificeren en onderzoeken van enkele

van de belangrijkste milieucriminelen en handelaren in wilde dieren over de hele wereld, terwijl ook onderzoek wordt gedaan naar hun netwerken, connecties met transnationale georganiseerde misdaad en convergentie met andere ernstige misdrijven, waaronder witwassen van geld, mensensmokkel, corruptie en drugs.

<https://earthleagueinternational.org/>